

تورک بوردی

Yel: 1 Say: 10 22 Mart 1328

تورک‌لرک فاندسته جالشیر اون بش گوندده بر جیقار

مدهش بردشمن جاندن وقايسى اسبابى احضار اولونديغنى كوروب مؤسسە يە
معاونتە شتابان اولنلارك عددى بك چوقدر.

مملكتەمزده بويولده ديسپانسرلردن استفاده جهتي دها نظر دقتە آلينامشدر.
واقعا ورمە دائر مقالەلر يازلمش ايسەده مادی هيچ بر تشبث وقوع بولمامشدر؛
حالبوكه جزئى برهمتله بو بابه منافع عظيمه تأمینی ممکن وقطعيدر. پای تحت
عثمانی کبی مؤسسات طینه سنه بتون اطرافدن قوشولوب کلن برشهرده متورملرك
استحصا صحتلری و بونلرله تماسه کلنلرك وقایه حیاتلری ایچون هیچ برشی
یاپیلمامسی عفو اولونماز براهمال دکلیدر ..

دوقتور

عاقل مختار

تاریخ و آثار عقیقه

مورخ لئون قاهون ومعلم بارتولده كوره

چنكيز خان

(باشی برنجی صابیده)

بويوك اردو، چنكيز محاربه لری هنكامنده، برقاچ دهای حرب يتشدير مشدر.
بونلرك آراسندن اك مشهورلری، يكرمی بش بيك آتلی ايله اوچ سنه ظرفنده،
دنیا قورولالی هیچ برسواری قومانداننك ياممادینی، ياممادینی او عظيم و بارلاق
(رهيد) ی کمال موفقیتله اجرا ایدن چه و سوبوتای در .

جبهه، بر پيشدار قوماندانلغیه چنكيز اردوسنده پارلادینی زمان هنوز ۲۵
ياشنده برکنج ایدی؛ سوبوتای ايسه جبهه نك معاونی صقیله عین پيشدارده يارارلق
کوستیررکن هنوز ۱۷ ياشنه باصمش عادتا برچو جق ایدی!.. جبهه و سوبوتای ك
يابدقلىرى عسکرلکجه جدا بر شاه اثر اولان اوبويوك (رهيد) ی قاهون شو

سوزلرله اجمال ایدور : « بن ، تاریخ حربده بویکرمی بش بیکک سمرقنددن دونه آت قوشدیرمه لرینه مقیس هیچ بر حرکت بیلیمورم . بو ، هیچ بر حربده کورونمه یین بر جنت ، عالمانه بردلیک ، انجه دن انجه یه حسابله یورودلمش بر ماصال ، عقللی بر عقلسز لقدیر . فتح عظیمک قوناقچی مفرزه سی اولان بوسواریلر ، بویوک اردو طرفندن ۱۵ سنه ظرفنده قطع اولنه جق یولک قوناق موقعلرینی اشارت ایدوب کچدیلر . فارس لر ، آذربایجانلیر ، ارمنیلر ، کورجیلر ، چرکسلر ، قپچاقلر ، قریم وندیکیلری ، روسلر ، بولغارلر ، باشقردلر ، دایما غالب ، دایما مظفر چنکیز طاوغنک ، مدھش بر طوز دومان قاصر غه سی ایچنده کچوب کیتدیکنی وله و خشیته کوروب قالدیلر ... بوندن سوکره ، آرتق هیچ بر فرد بوشانلی وقور قنچ سنجاق اوکنده باش اکمه مه یه جسارت ایدمه جکدی ... »

چنکیز خاقانک بویوک جنراللری ایچنده ، شن جبه وسوبوتای باطیر قدر متشبث وجوال دکلسه ده ، دها انتظام پرور ، دهامدیر ، دها اوصلو بر حرب آدمی واردر که اوده ارضیلی موصولی در . چنکیز ، کندی یرینه قائم مقام اوله رق دایما موخولی بی بر اقدردی . موخولی ، عسکر اولدینی قدر ، بلکه عسکر لکندن زیاده سیاست و اداره آدمی ایدی . چین فتوحاتی اکال ایدن و چنکیز خاقان غرب سفر لر یه مشغول اوله رق غریبه بولندینی منتهجه ، اونک یوقلغنی شرقدہ سیزدیرمه یین مشارالیه اوصلو موخولی اولمشدر .

چنکیزک وفاتی ، طبیعتی ، استیماری

افندیلر ،

چنکیزک غرب سفرینی حکایه ایدوب بتیردکن صوکره دیمشدم که میلادک ۱۲۲۵ سنه سی آرتق ، آسیای شرقی ده ، آسیای غربی ده ، خاقانک حکم و اداره سی آلتنه کچمش ، بویوک آسیانک هر طرفنی اوزمانه قدر کورلمدک بر انتظام و آسایش قاپلامشدی . تام او صرلرده ، چنکیزک آسیای شرقیده ، چینده قائم مقامی بولونان اوصلو موخولی وفات ایتمش اولدیفندن ، خاقان ، کنیش اولکهنه سنک هر طرفنی کوزی اوکنده ، آلی آلتنده بولندیره بیلیمک

ایچون ، ممالکنک اورطه سنده کائن پاختی (قاره قوروم) دوندی . پاخته عودتدن بر آرزو کره چین اقوامندن (هیا) لک عصیانی وقوعه کلکله ، همان اورایه سفر ابتدی . هیا عصیانی کال سرعت وشدتله سوندیردکن صوکره ، شمالی چینده کی ممالکنی تفتیش سیاحتنه چیددی . ایشته بو سیاحت انساننده درکه چنکیزخان وفات ابتدی . بارتولک تحقیقنه کوره ، خاقان ، ۱۲۲۷ سنه سی آغستوس رومینک ۱۸ نجی کونی ، هوآنغ هو حوضه سنده ، شاه - سی ایاتنک کوچوک بر قریه سنده ثولمشر .

افندیلر ، چنکیز قان ، دنیانک اک بویوک فاتحلرندن بری وبلکه ده برنجیسیدر ؛ چنکیزک ، مجموعی بر قاج دوزینه یی کچمه یی دهات بشردن بری اولدیغنه هیچ کیمسه اعتراض ایده مز . بویله بر خارقه نک مزاج وطیعتی ، استعداد ودهاسنی ، حسیات واحتراساتی ، حاصلی روحی تحلیل ایدوب سزه کوسترمک دائره اقتداریمک تماماً خارجنده در . وقایع خارجیه یی ، اوتدن بریدن اوکره نوب ، بر آرایه طوبایه رق حکایه ایتک بالنسبه قولای ایسه ده ، روحه نفوذ ، وقایع خارجیه دن ، - باخصوص ناقص بیلینن وقایع خارجیه دن - روحه نفوذ ایدوب اوروحی کورمک ، صوکرده کوردبکک کی باشقه لرینه کوسترمک پک زوردر : مأخذلریمدن بارتولک ، چنکیزک شخصیتی اصلا تدقیق ایتیمور ؛ قاهون ایسه تدقیق ایتک ایسته دیکی حالده ، ظنمجه ، موفق اولامیور . محلل ومورخ روح اولمق ایچون بر عالم روح اولمق لازمدر . چنکیز خاقانک بویوک روحی ، دها مورخن بکلیمور ؛ اوکاده سه زار وقروموه لی تشریح ایدن بویوک قلملر ایستهر . ایرانیلرک واونلره غافلانه طاقیلارق بعض تورک محررلرینک یازدقلری شتوم ، چنکیزک هویت صحیحیه سنی اصلا کوستریمز . باری بوندن صوکره امید ایدلم که روح چنکیزک علویت وعظمتنه لایق بر تورک قلمی چیتسینده ، ماضی ملیمیزک او اک یوکسک سیاسی بزه طانتسین ..

نجه افندیلر ، چنکیز قلب دکل ، دماغدر ، صرف دماغدر . مقصد معینه ایرشمک ایچون ، هیچ بر مانعه اوکنده اکیلیمز ، ایرکیلیمز ؛ مقصد اوغرنده ، اک یاقین ، اک نافع ، اک معزز شیلری فدادن چکنیمز . تیموچینک چنکیز اولماسنه

پك چوق يارديمي طوقونان كوچه تب تكري بيله مقصده ضررلى كى كورينور
كورنمز، درحال اورتادن قالقدى ؛ فقط مقصد شخصى دكل ، ملندر ، عموميدر .
صوئوق قانلىق ، تحمل ، صبر ، ثبات وفكر تعقيب ، چنكىزده فوق العاده
تنو ايتمشدر . اك مشكل زمانلرده بيله اصلا كندى نى ناطب ايتمز ، استقبالندين
موفقيتندن اميدىنى هيچ كسمز ، باشلادىنى برايشك ارقه سنى قطعياً براقاز .
چنكىز ، توركلرك ، اك كزیده برصفتى اولان طبع سليمه ، قاورايشلى
نظره كالاً مالكلدر .

چنكىز، آدملىرى پك ايني طانير ؛ كندى نفسى ، استعدادلرى ده مكملأ تعين
ايتمشدر . اك چوق راستيلا وضبط ايدن برجهانكيز اولدينى حالده ، محاربه لرده
امر قوماندايه پك آز قارشيمشدر ؛ زيرا كنديسنك پك مستعد بر تعبيه جى
اولمادىنى بيلير ؛ تعبيه ايشلرى ، معيت قوماندانلرينه براقير .

چنكىز ، انسانلرك روحنه طبعاً حاكمدر ؛ ومعيتك روحنه تأثير ايدمك
زمانلرى ، خطاسز تعين ايدر . اردونك قوه مغويه سنى قوللانمق زمان كلدىمى ،
دقيقه كچيرمز ، درحال ميدان و غايه آيلور و هيچ قورقاندن ، اك تهلكىلى يرلرده ،
اولومك قارشيسنده وعسكرينك اوكنده بولور : چين سفرنده باميان شهرى ،
« شهر ملعون » ، تسليم اولماقده مغدانه ثبات ايدىوردى . مدافعلىر ، چنكىز
عسكرينك ايكي پك شديد هجومى دفعه موفق اولمشلاردى . خاقانك حفيدى
مقتول دوشمشدى . اردونك قوه مغويه سى صارصلميه باشلامشدى ...
روحلىرى الكتريقليله جك وقت كلش ديمكىدى : چنكىز قان ، دمير مغفرىنى
باشندن آندى ، و قلعه بدننه طيرماندى ؛ ايمپراطورك ، يالين باش ، بره شنه
چيقديغى كورن عسكر ، چيلديرمشدى : ارقه سنى براقاديلر ، وباميان ضبط
اولوندى ...

ظن ايدرمك چنكىزك اك بويوك قوتى ، انسانلرك روحنه حكم ايدم بيلمك
اقدار فطريسيدير . چنكىز قانك سجيئه ممتازسى ، حاكمكلدر : چنكىز آمر
وحاكم اوله رق طوغمشدر . بوقوه فطرييه ، انتظامپورلك وفكر تعقيب منظم
اوله رق ، آسيانك اك بويوك سيمى سياسى و اداريسى تكون ايدر .

افندىلر ، صاقين ظن ايتمهيك كه چنكىز خاقان ، روحلره حىكم ايتىك
اقتدارىنى ، سوء استعمال ايتىشدر .. اصلا ! اودا ئما نظامپرورلىكك قوتى ،
قانونه رعايتك منافى ، حدودسىز عقل سىلىمى ايله تقدىر ايتىش وبوتون
افغانى اوكا اويدورمىشدر. دشمنلىرى طرفندن ، خوزىز، ظالم دنيلن ، تبعهسى
طرفندن (تىكرى - قوت) ديه طاپانلان چنكىز ، دنىيانك بواك ذى اقتدار
وصاحب شوكت حىكمدارى ، بوتون حياتىده يساق وطوره نك كافه اوامرىنى
حرفى حرفه اجرا ايدر بر بندهسى اولوب قالىشدر !.. چنكىزك اك شىديد
اجراآتى ، قوانين مليه نك تمامى تطبيقتن باشقه بر شى دكلدى ..

— صوكى كلهجك صايده —

مضمونى اخبارلىرىمىزد

هند يولندن :

تورك و عرب يوردنده تام برفرنك واجىبى شىرى كورمك ايستىن پورت
سعيدى كىلى . بن شىباطك ۸ نده اورايه كىلىم . شىرىكى ؛ منتظم چىزىلىش
وياپلىش . اهالىسى آره سنده روم پك چوق ، انسان يونانك بر كوشهسى سانور ؛
ايتالىيانلر ، فرانسىلر ، انكليزلر ده وجودلرى ، دىللرى ومغازىلر اوزرندىكى يازىلرى
ايله كوزه چارپيورلر . عرب آز ، بو آز عرب ده قتالدىن تجارت مىله سىندن
اوزاغى ، قىيىه قاقچىش ... خطا ايدىورم : قتالده ايشىله ين كومور مىللىرى ،
قايقىچىلر ، آرابهچىلر ، آرقه سىنده آغىر زىننل طاشىهرق مىوه ساتانلر ، اون
پاره آلىش و يرىش ايدى بىيامك ايجون يوز پاره لىق سس و نفس صرف ايدىلر ،
الحمد لله ، عربلردىر ، مىسلمانلردىر ؛ لىكن بو مىسلمانلر آره سنده بىله آرادم ،
آرادم بردانه جك اولسون تورك بولا مادىم !.. اوتلارده ، رستورانلرده ، مىغازلرده ،
تىاترولرده يازىلر ، لىستىلر روىجه وانكىلرجه ؛ عربجه وتوركجه يوق ؛ بونك
سببىده پك بسىط : پاره يى وىرن دودوكى چالار !.. جاده لرده ، قتال بويونده ،